

Aanbevelingen over nationale, internationale en multidisciplinaire samenwerking

TACTICOS

KA201 Strategic Partnership Project

2022-1-NL01-KA220-SCH-000085654

Lead partner: Royal Dutch Visio

dedicon

Visio

vyv³
Pays de la Loire

deKade

Les Doigts
Qui Rivent...

INHOUDSTAFEL

Versie controle	2
Introductie	3
De vragenlijst	4
De resultaten	5
Verslag over de multidisciplinaire aanpak in het project	5
Verslag over internationale aanpak in het project	6
Conclusie	7

VERSIE CONTROLE

Versie 0.1	Oorspronkelijk opgesteld door	Philippe Belsuer & Aukje Snijders	op 21/07/2025
Versie 0.2	Vertaald door	Henrieke Vanrobaeys	op 09/09/2025

INTRODUCTIE

Een soepele samenwerking tussen professionals in het onderwijs aan leerlingen met een visuele beperking (VI) en experts in de productie van tactiele documentatie is essentieel voor de succesvolle ontwikkeling van hoogwaardige tactiel-geïllustreerde boeken voor blinde en slechtziende kinderen. Werkproduct 2.7 van het Tacticos-project richt zich op deze samenwerking en formuleert een reeks aanbevelingen om de samenwerking tussen deze sleutelactoren tijdens het ontwerp- en productieproces te verbeteren.

Ter ondersteuning van deze aanbevelingen werd een enquête uitgevoerd onder de projectpartners. De enquête nodigde hen uit om te reflecteren op hun ervaringen met samenwerken binnen het project, gebruikmakend van een SWOT-kader (Sterktes, Zwaktes, Kansen en Bedreigingen). De vragen richtten zich specifiek op de toegevoegde waarde van zowel de multidisciplinaire als de internationale dimensie van het project. Daarnaast werden de deelnemers gevraagd te reageren op de voordelen van samenwerking tussen drukkerijen en leerkrachten, evenals met gespecialiseerde instellingen voor blinden en slechtzienden.

Het is belangrijk te benadrukken dat dit verslag niet ingaat op de technische of inhoudelijke vereisten voor tactiele boeken, deze zijn al behandeld in de Tacticos-richtlijnen. In plaats daarvan richt dit verslag zich op de procesmatige aspecten van samenwerking: hoe experts met verschillende achtergronden samenwerken, waar zij elkaar aanvullen, en welke voorwaarden deze samenwerking bevorderen of belemmeren.

Het partnerschap binnen Tacticos is een multidisciplinair team dat bestaat uit:

- Aanbieders van tactiele documentatie/ drukkerijen (Dedicon en LDQR)
- Professionele organisaties/ dienstverleners en onderwijsinstellingen die leerlingen ondersteunen op reguliere scholen of in een gespecialiseerde setting zoals buitengewoon onderwijs (VYV3, Visio, Spermalie)

Deze context stelt ons in staat aanbevelingen te doen die rekening houden met het volledige scala aan situaties waarmee jongeren met een visuele beperking te maken hebben, in relatie tot hun behoeften - bijvoorbeeld tactiele documentatie die de pedagogiek van leerkrachten in het reguliere onderwijs ondersteunt, of tactiele boeken die in oplage worden geproduceerd rond specifieke thema's in gespecialiseerde omgevingen.

De inzichten die door de partners zijn gedeeld, zowel door experts in tactiele productie als door professionals die direct met kinderen werken, vormen de basis voor dit werkproduct en helpen toekomstige interdisciplinaire samenwerking in het veld van toegankelijke lees- en leermaterialen te versterken.

DE VRAGENLIJST

Hier volgt de vragenlijst die aan de partners is voorgelegd:

1. ***Voor het opstellen van aanbevelingen over de ontwikkeling van tactiele documentatie voor blinde kinderen, willen we uw feedback verzamelen met betrekking tot de meerwaarde van de multidisciplinaire aanpak.***
 - Wat zijn de sterke punten van de multidisciplinaire aanpak?
 - Wat zijn de zwakke punten van de multidisciplinaire aanpak?
 - Welke kansen biedt de multidisciplinaire aanpak?
 - Welke bedreigingen zijn er bij de multidisciplinaire aanpak?
2. ***Voor het opstellen van aanbevelingen over de ontwikkeling van tactiele documentatie voor blinde kinderen, willen we uw feedback verzamelen met betrekking tot de meerwaarde van de internationale aanpak.***
 - Wat zijn de sterke punten van de internationale aanpak?
 - Wat zijn de zwakke punten van de internationale aanpak?
 - Welke kansen biedt de internationale aanpak?
 - Welke bedreigingen zijn er bij de internationale aanpak?
3. ***Wat is het voordeel van samenwerking tussen drukkerijen en leerkrachten?***
4. ***Wat is het voordeel van samenwerking tussen drukkerijen en gespecialiseerde instellingen voor blinden en slechtzienden?***
5. ***Uw overige opmerkingen***

DE RESULTATEN

VERSLAG OVER DE MULTIDISCIPLINAIRE AANPAK IN HET PROJECT

Wat zijn de sterke punten van de multidisciplinaire aanpak?

- Leren over verschillende werkwijzen van professionals met diverse achtergronden en cliënten levert voordelen op en verhoogt de kwaliteit van de resultaten.
- Het leren van andere disciplines is een meerwaarde voor professionals.
- Nieuwe perspectieven bij de ontwikkeling van resultaten, mede dankzij sociale, economische en culturele verschillen.
- De betrokkenheid van zowel gebruikers als leerkrachten en therapeuten om te voldoen aan de reële behoeften in de leefomgeving van de gebruikers.

Wat zijn de zwakke punten van de multidisciplinaire aanpak?

- Taalbarrières vormen soms een probleem en zorgen voor tijdsverlies, vooral omdat het extra tijd kost om elkaar te begrijpen bij uitleg en het toelichten van standpunten.
- Samenwerking is soms complex door verschillen in werkculturen, bijvoorbeeld: de manier waarop partners werken in relatie tot de aanvankelijke verwachtingen en de omgang met deadlines.
- Inefficiënte afstemming tussen de expertise van professionals en de taken die vereist zijn in de werkpakketten.
- Wisselingen van personeel binnen organisaties tijdens de looptijd van het project maken de samenwerking moeilijker.
- In een multidisciplinair team kunnen de belangen en prioriteiten tussen professionals uiteenlopen wanneer de doelstellingen niet duidelijk aan het begin van het project zijn vastgelegd.

Welke kansen biedt de multidisciplinaire aanpak?

- Nieuwe werkperspectieven leiden tot echte innovatie.
- Samenwerking tussen VI-specialisten en drukkerijen.
- De multidisciplinaire aanpak zelf.
- Het leren van nieuwe technieken en methoden voor betere resultaten.

Welke bedreigingen zijn er bij de multidisciplinaire aanpak?

- Inflexibiliteit: het niet begrijpen of accepteren van nieuwe benaderingen.
- Onevenwichtige inbreng: het laten domineren van bepaalde methoden.
- Onvermogen om een gemeenschappelijke werkwijze te vinden, wat meer tijd vergt.
- Tijdsintensief door discussies.

Alle partners geven aan dat er, ondanks de bedreigingen, meer kansen dan risico's zijn.

VERSLAG OVER INTERNATIONALE AANPAK IN HET PROJECT

Wat zijn de sterke punten van de internationale aanpak?

- Verschillende culturele perspectieven en historische verschillen die leiden tot meer innovatie.
- Het leren kennen van uiteenlopende oplossingen voor dezelfde situaties vanuit verschillende invalshoeken.
- Verschillende publicatietechnieken die de resultaten verrijken.
- Het verrijken van de ervaring en expertise van professionals door nieuwe methoden en benaderingen te leren kennen.

Wat zijn de zwakke punten van de internationale aanpak?

- Culturele, onderwijs- en resourceverschillen kunnen grote uitdagingen opleveren voor het produceren van resultaten.
- Taalbarrières, vooral bij het begrijpen van specifieke onderwerpen.
- Culturele barrières zoals verschillen in werkverwachtingen en begrip van de context.

Welke kansen biedt de internationale aanpak?

- Uitwisseling van innovatieve ideeën, onderwijsaanpakken en hulpmiddelen om gezamenlijk onderzoek te doen en rijke resultaten te behalen.
- Het opbouwen van sterke netwerken en het bevorderen van samenwerking voor innovatie en resultaten.
- Kostenefficiëntere resultaten dankzij de internationale aanpak.
- Inspiratie door andere werkwijzen, wat leidt tot rijkere uitkomsten.

Welke bedreigingen zijn er bij de internationale aanpak?

- Een mogelijk gebrek aan standaardisering vanwege verschillen in regels, middelen en prioriteiten per land.
- Communicatieproblemen die meer tijd en moeite kosten.
- Het rekening houden met alle beperkingen kan leiden tot inefficiëntie in de resultaten.
- Minder betrokkenheid van partners door barrières (cultureel, taalkundig, enz.).

Wat is het voordeel van samenwerking tussen drukkerijen en leerkrachten?

- Het bundelen van beide expertises ten behoeve van slechtziende en blinde leerlingen: behoeften en technieken worden gecombineerd voor de eindgebruikers.
- Verbetering van de didactische kwaliteit van het lesmateriaal.
- Een goede balans tussen behoeften en productie.

Wat is het voordeel van samenwerking tussen drukkerijen en gespecialiseerde instellingen voor blinden en slechtzienenden?

- Het combineren van de expertise van beide partijen (drukkerijen en gespecialiseerde instellingen) om de kwaliteit te verhogen.
- Inzicht in de behoeften van de eindgebruikers en kennis van diverse technieken en producten.

Overige opmerkingen

- Goede samenwerking tussen alle partners, ook al was er onvoldoende tijd om tot diepgaandere resultaten te komen.
- Sterke relatie tussen de partners bij de ontwikkeling van het boek *“A long journey”*.
- Moeilijkheden bij het werken met teams, veroorzaakt door verschillen in de manier waarop partners dit instrument gebruikten.
- Sterke vooruitgang en waardevolle discussies tijdens de transnationale bijeenkomsten – fysieke bijeenkomsten lieten het project sneller vooruitgaan.
- Personeelswisselingen bij sommige partners zijn onvermijdelijk in projecten, maar leidden soms tot chaotische resultaten door gebrek aan kennisoverdracht.
- De mate van inzet van de partners was verschillend, wat soms leidde tot een ongelijk verdeelde werkdruk.

CONCLUSIE

De bevindingen uit deze evaluatie benadrukken het belang van duurzame samenwerkingen tussen producenten van tactiele boeken en professionals in het onderwijs aan kinderen met een visuele beperking. Hoewel uitdagingen zoals taalbarrières, verschillen in werkcultuur en uiteenlopende pedagogische benaderingen reëel zijn, wegen de voordelen van het combineren van complementaire expertise ruimschoots op tegen de moeilijkheden.

Om effectieve en langdurige samenwerking tussen uitgevers, productiecentra en onderwijsprofessionals te ondersteunen, worden de volgende structurele aanbevelingen gedaan:

1. Erken en respecteer elkaars expertise

Succesvolle samenwerking begint met wederzijdse erkenning:

- onderwijsprofessionals brengen inzichten in leerbehoeften, ontwikkeling en curriculumdoelen;
- producenten van tactiele boeken dragen technische kennis, materiaalkennis en productierandvoorwaarden bij.

Samenwerking is het sterkst wanneer beide partijen als gelijkwaardige partners worden gezien.

2. Ontwikkel tactiele boeken gezamenlijk met gedeeld eigenaarschap

In plaats van een overdrachtsproces (leerkracht ontwerpt – producent voert uit), moet de ontwikkeling van tactiele boeken vanaf het begin een co-creatief proces zijn. Uitgevers zouden leerkrachten moeten betrekken in de vroege ontwerpfasen, en leerkrachten zouden betrokken

moeten blijven tijdens prototyping en testperiode. Dit versterkt zowel de onderwijskundige relevantie als de bruikbaarheid.

3. Creëer gezamenlijke ontwerp- en productiekaders

Door samen richtlijnen vast te leggen — bijvoorbeeld voor tactiele leesbaarheid, leeftijdsgebonden complexiteit, en balans tussen tekst en beeld — kunnen misverstanden worden verminderd en kan toekomstige samenwerking efficiënter verlopen. Deze kaders kunnen voortbouwen op bestaande richtlijnen, maar moeten voldoende flexibiliteit behouden om in te spelen op lokale contexten en behoeften.

4. Investeer in communicatie en vertaalslagen tussen disciplines

Misverstanden ontstaan vaak door verschillen in terminologie of aannames. Tijd nemen om elkaars keuzes toe te lichten en gebruik te maken van visuele/tactiele prototypes of referentiemateriaal tijdens vergaderingen kan de helderheid en afstemming aanzienlijk verbeteren.

5. Geef prioriteit aan feedback van kinderen en leerkrachten

Tactiele boeken moeten niet alleen worden getest op productiekwaliteit, maar ook op bruikbaarheid in de klas of thuisomgeving. Feedback van leerkrachten, ouders en kinderen moet leidend zijn voor revisies en kan inspiratie geven voor toekomstige ontwerpbeslissingen.

6. Zet in op continuïteit en kennisdeling

Langetermijneffect vereist continuïteit. Organisaties zouden moeten investeren in de documentatie van samenwerkingsprocessen en ervoor zorgen dat expertise binnen het team wordt gedeeld — en niet bij één persoon geconcentreerd blijft. Partnerschappen profiteren van contact dat wordt onderhouden voorbij één enkele projectcyclus.

7. Bouw netwerken op over landen en sectoren heen

Internationale uitwisseling tussen uitgevers en onderwijsprofessionals biedt waardevolle inspiratie en innovatie. Deelname aan Europese netwerken, open databanken of gedeelde platforms kan de capaciteit versterken, het leerproces versnellen en uiteindelijk de toegang tot hoogwaardige tactiele boeken in verschillende regio's verbeteren.

Door deze aanbevelingen op te volgen, kunnen producenten en onderwijsprofessionals duurzame en effectieve samenwerkingen opbouwen die leiden tot betere tactiele boeken — boeken die niet alleen technisch goed zijn gemaakt, maar die daadwerkelijk het lezen en leren, de conceptontwikkeling en inclusie bevorderen voor blinde en slechtziende kinderen.